

Quarterly Scientific Journal of Human Resources
& Capital Studies

Online ISSN: 2783-3984

<http://ensani.ir/fa/article/journal/1568>

<http://civilica.com/1/87979/#>

<http://magiran.com/8116>

Investigating of status of domestic investment in province east Azarbaijan (The case of the city of Maragheh)

Zeinab Fahimi kahagh 1*, Soraya Farajzadeh2

1. MSc, Faculty of Social Sciences , Mohagheh University, Ardabil , Iran
2. MSc, Faculty of Social Sciences , Mohagheh University, Ardabil , Iran

Date of receipt: 22/Nov/2022

Date of acceptance: 21/Dec/2022

Review

Public confidence is one of the concepts that day on the importance of its social role and adde Public confidence because of the way for collaboration between members of the community. So trust Different areas of social, political, economic, cultural and all-round development to Brought. If there is trust between the public and government debate this important. So the aim of this study, the influence of government policies and actions, in Relationship with confidence and a sense of security in the capital city of Maragheh deals. In the research questionnaire was used for data collection. The population of this study all visitors to the industry, trade and Mines Maragheh city during the period of 3May be starting from July 1395 to September 1395 year ends. To determine the volume Samples of the formula used, and the number 267 as the sample selection respectively. To assess each of the variables compared to the average population and for relationship between variables Pearson correlation coefficient was used in SPSS software. Results The variables of performance, accountability and government guarantees are at a disadvantage. But Variable status information from the appropriate government, and the responsibility to medium sized variable Came. In addition, according to test results correlation between performance variables, responsiveness, assurance Information and Accountability trust and feel safe with variable direct positive relationship exists

Keywords: investment, trust, accountability, responsibility, Maragheh

بررسی وضعیت جذب سرمایه گذار داخلی در استان آذربایجان شرقی (مطالعه موردی شهرستان مراغه)

زینب فهیمی کهق^{۱*}، ثریا فرج زاده^۲

۱. کارشناسی ارشد، دانشکده علم اجتماعی، دانشگاه محقق، اردبیل، ایران
۲. کارشناسی ارشد، دانشکده علم اجتماعی، دانشگاه محقق، اردبیل، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۴/۱۷ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۲۵

چکیده:

اعتماد عمومی از مفاهیمی است که روز به روز بر نقش و اهمیت اجتماعی آن افزوده می شود زیرا عناصر اعتماد عمومی بسترساز مشارکت و همکاری میان اعضای جامعه است. بنابر این اعتماد در زمینه های مختلف اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی می تواند پیشرفت همه جانبه را به همراه آورد. حال اگر بحث وجود اعتماد بین مردم و دولت باشد این امر مهم تر جلوه می کند. با توجه به اهمیت موضوع، تحقیق حاضر، به چگونگی تأثیرگذاری سیاست ها و اقدامات دولت، در رابطه با جلب اعتماد و ایجاد احساس امنیت در سرمایه گذاران شهرستان مراغه می پردازد. در این پژوهش، برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه استفاده شده است. جامعه آماری تحقیق حاضر تمام مراجعه کنندگان به سازمان صنعت، معدن و تجارت شهرستان مراغه طی محدوده زمانی تحقیق ۳ ماه می باشد که از تیر سال ۱۳۹۵ شروع و تا پایان شهریور ۱۳۹۵ خاتمه می یابد. برای تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شده و در نهایت تعداد ۲۶۷ نفر به عنوان نمونه مورد مطالعه انتخاب شدند. جهت تعیین وضعیت هر کدام از متغیرها از آزمون مقایسه میانگین یک جامعه و برای بررسی ارتباط بین متغیرها از ضریب همبستگی پیرسون در نرم افزار SPSS استفاده شده است. نتایج نشان می دهد متغیرهای عملکرد دولت، پاسخگویی و ضمانت دولت در وضعیت نامناسبی قرار دارند. اما وضعیت متغیر اطلاع رسانی از سوی دولت مناسب، وضعیت متغیر مسئولیت پذیری متوسط به دست آمد. علاوه بر این مطابق نتایج آزمون همبستگی، بین متغیرهای عملکرد، پاسخگویی، ضمانت، اطلاع رسانی مسئولیت پذیری با متغیر اعتماد و احساس امنیت رابطه مثبت و مستقیم وجود دارد.

واژگان کلیدی: سرمایه گذاری، اعتماد، پاسخگویی، مسئولیت پذیری، مراغه

۱- مقدمه

امروزه اهمیت سرمایه‌گذاری بر کسی پوشیده نیست. در تئوری رشد اقتصادی سرمایه‌گذاری به عنوان موتور محرکه سرمایه‌های اقتصادی، شناخته شده و لازمه نیل به توسعه اقتصادی و اجتماعی، داشتن رشد اقتصادی مناسب، مداوم و مستمر است. از دیدگاه اقتصادی سرمایه‌گذاری خالص مثبت و مستمر، بستر لازم را برای توسعه فراهم می‌آورد و سرمایه فنی لازم را برای این مهم تشکیل می‌دهد (کرمی، ۱۳۷۸). ضمن آنکه از آن به عنوان موتور محرکه رشد اقتصادی نام برده‌اند. سرمایه‌گذاری همواره بعنوان یکی از عوامل اساسی در توسعه اقتصادی در جوامع مطرح بوده و دولت‌ها را بر آن داشته تا به منظور دستیابی به یک اقتصاد توسعه یافته و پویا، توجه ویژه‌ای به آن معطوف دارند (دودانگی، ۱۳۹۴).

امروزه اقتصاد به عنوان محوری‌ترین معیار توسعه در هر کشوری مورد ارزیابی جهانی قرار گرفته و بر پایه شاخص‌های موجود در اقتصاد، وضعیت توسعه‌یافتگی در هر جامعه‌ای مورد اندازه‌گیری قرار می‌گیرد. تولید ملی از بارزترین نمادهای توسعه اقتصادی در هر کشور است که شرایط مطلوب آن نشانگر وضعیت قابل قبول در زمینه فعالیت‌های اقتصادی است و از سوی دیگر، لازمه مطلوبیت تولید ملی در یک جامعه، وجود شرایط کاری مناسب و استفاده بهینه از سرمایه‌های داخلی است. از این رو، حمایت از کار و سرمایه‌های داخلی در سطح جامعه می‌تواند نقشی بی‌بدیل در زمینه شکوفایی اقتصادی ایفاء نموده به و نحو مؤثری شرایط اقتصادی مناسبی را برای رشد و توسعه مهیا سازد تا انگیزه‌های فراوانی را برای نیروهای انسانی و سرمایه‌گذاران ایجاد نماید. در واقع، یکی از محرک‌های اصلی پیشرفت و توسعه اقتصادی، افزایش سرمایه‌گذاری است، که می‌تواند تخصیص صحیح و مطلوب منابع بین بخش‌های مختلف اقتصاد کشور را در جهت تقویت بنیه تولید داخلی بکارگیرد (جلایی و صمیمی، ۱۳۹۳). با به کارگیری صحیح سرمایه و ترکیب آن با دیگر عوامل تولید و استفاده بهینه از منابع محدود می‌توان ظرفیت تولید را افزایش داد. به عبارت دیگر، توسعه فعالیت‌های اقتصادی بدون فراهم‌سازی شرایط افزایش تشکیل سرمایه در این فعالیت‌ها امکان‌پذیر نخواهد بود. شکی نیست که لازمه این امر، کارا عمل کردن بخش دولتی و مشارکت فعال بخش خصوصی در فرایند سرمایه‌گذاری است (حجتی، ۱۳۸۰). هر چند میزان سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در تولید ناخالص داخلی نسبت به سایر اقلام مثل مصرف خصوصی، مصرف عمومی اندک است؛ اما مطالعه و بررسی سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در کشورهای در حال توسعه، مبین آن است که عمده‌ترین دلیل کاهش نرخ رشد اقتصادی، کاهش نرخ سرمایه‌گذاری، به ویژه سرمایه‌گذاری بخش خصوصی بوده است به گونه‌ای که این متغیر را به عنوان یکی از متغیرهای عمده تأثیرگذار بر تولید ناخالص داخلی مطرح کرده‌اند (گرین و ویلانیووا، ۱۹۹۱). دولت جمهوری اسلامی ایران با توجه به تجربه چندین ساله عملکرد شرکت‌های دولتی در اقتصاد کشور و تجربیات اداره شرکت‌هایی که قبلاً در بخش خصوصی ایجاد و سازمان‌دهی شده بودند و

لزوم ایجاد شرایط لازم جهت خیزش سریع به سمت توسعه اقتصادی و اجتماعی جامعه و در راستای بهینه‌سازی استفاده از منابع ملی، فرصت‌های موجود و دارایی‌های جامعه، تصمیم گرفت با اجرای سیاست‌واگذاری شرکت‌های دولتی، عدم کارایی‌های گذشته را جبران نماید و با کاهش تصدی‌گری خود، از فرصت‌ها و نیروهای موجود به نحو مطلوب‌تری در جهت افزایش سطح رفاه و تعدیل پراکندگی توزیع درآمد در جامعه استفاده نماید (کمپجانی، ۱۳۸۲).

ابلاغ سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی از سوی مقام معظم رهبری، در حقیقت بیانگر نوع نگرش نظام به فعالیت‌های اقتصادی کشور است. هدف اصلی از ابلاغ این سیاست‌ها، تبدیل اقتصاد فعلی کشور به یک اقتصاد پویا، توسعه‌ای و رقابتی است که با کاهش تصدی‌گری دولت و توسعه فعالیت‌های بخش خصوصی امکان‌پذیر خواهد بود. در چارچوب فرایند خصوصی‌سازی، یک اقتصاد رقابتی شکل گرفته و اقتصاد رقابتی به تغییر نقش دولت، ایجاد امکانات مالی جدید و گسترش رفاه عمومی منجر می‌شود. خصوصی‌سازی از جمله اثربخش‌ترین و ضروری‌ترین راهبردهای دستیابی به صنعت و اقتصادی متری و پویا است. اصل ۴۴ قانون اساسی بر پایه سه بخش دولتی، تعاونی و خصوصی استوار است و در صورتی که این اصل مطابق دیگر اصول قانون اساسی محقق شود، رشد و توسعه اقتصادی را در پی خواهد داشت. داشتن اقتصادی متمرکز و دولتی، نتیجه عدم‌پایبندی به اصل ۴۴ قانون است تا جایی که برخی معتقدند ۸۰ درصد اقتصاد کشور دولتی است (جلایی و صمیمی، ۱۳۹۳).

با بررسی تاریخچه کشورهای پیشرفته و توسعه یافته درمی‌یابیم که تکیه گاه اصلی این کشورها بر بخش صنعت بوده و پس از شکوفایی این بخش، سایر بخش‌های اقتصادی نظیر کشاورزی و خدمات نیز توانسته‌اند به رشد و شکوفایی قابل توجهی دست یابند. اما قابل ذکر است که شکوفایی اقتصادی و سطح استاندارد زندگی در هر کشوری، تابعی از کم و کیف تولید ملی آن کشور است. در عین حال، برای تشویق و تحریک ساکنان هر کشور به ورود به عرصه کوشش‌های مولد اقتصادی و هنرآفرینی، لازم است بسترسازی و فرایندسازی شود و محیط باز اقتصادی و قواعد حاکم بر آن، به‌گونه‌ای فراهم گردد که در آن، فعالیت‌های اقتصادی مولد و هنرآفرینی ساکنان کشور معنادار شود. از آنجاکه اکثر صنایع کوچک و متوسط، توسط بخش خصوصی اداره می‌شوند، بررسی عوامل مؤثر بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در کارگاه‌های صنعتی ایران به لحاظ شناخت توانمندی‌های اقتصادی و جهت‌دهی فعالیت‌های مولد و اشتغال‌زا از اهمیت خاصی در طراحی و مدیریت سیاست‌های کارآ بر خوردار است (جلایی و صمیمی، ۱۳۹۳). اعتماد یکی از جنبه‌های مهم روابط انسانی و زمینه ساز مشارکت و همکاری میان اعضای جامعه است. اعتماد بنیان بسیاری از تعاملات و کنش‌های روزمره در جوامع انسانی چه در ارتباط میان فردی و چه در ارتباطات اجتماعی بین گروه‌هاست. اعتماد مفهوم مبهمی است که از ابعاد مختلف به آن پرداخته شده و این امر تاحدودی به کثرت معنا، ابعاد و انواع مختلف آن انجامیده است. به اعتقاد رابرت بهن (۱۹۹۱) اعتماد یکی از سه مساله بزرگی است که اندیشمندان مدیریت دولتی همواره با آن مواجه بوده‌اند. فقدان این عنصر به

محدود شدن انعطاف و آزادی عمل منجر می‌شود. اعتماد نقش روابط غیر رسمی را ایفا می‌کند و به عدم وابستگی به مقررات و رویه‌های رسمی و قانونی می‌انجامد. به نظر می‌رسد در اکثر جوامع به علت مجموعه‌ای از عوامل مانند از خود بیگانگی، فقدان سرمایه‌ی اجتماعی، وجود رسانه‌های انتقادی و به ویژه عدم پاسخ‌گویی نهادهای دولتی، اعتماد مردم به دولت کاهش یافته است. این مسأله در صورت بی‌توجهی در بلندمدت آسیب‌های فراوانی را در پی خواهد داشت. با توجه به اهمیت سرمایه‌گذاری و بالا بودن نرخ بیکاری در ایران، اقدامات مهمی در توسعه سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی انجام شده است. برای جذب سرمایه‌گذاری با تسهیل در قوانین و مقررات، تخصیص اعتبارات خاص، اعطای یارانه، معافیت‌های مالیاتی، اجرای طرح‌ها و پروژه‌های مهم سرمایه‌گذاری، تصویب قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی و تصویب قانون سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، انتظار می‌رود جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی روند روبه‌رشدی به خود بگیرد که همه این اقدامات با توجه به اهمیت موضوع سرمایه‌گذاری، نیاز کشور به تأمین مالی پروژه‌ها، انتقال تکنولوژی، ایجاد اشتغال مناسب و ... صورت گرفته است (دودانگی، ۱۳۹۴). علیرغم همه اقدامات صورت گرفته در جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی، مسائل و مشکلات فراوانی مشاهده می‌شود از جمله وجود قوانین و مقررات بازدارنده، بالا بودن رتبه ریسک کشور در فعالیتهای تولیدی، حاکمیت اقتصاد دولتی، ناکافی بودن بسترها و زیرساخت‌های فیزیکی، بوروکراسی زائد اداری، وجود ذهنیت منفی به وضعیت اقتصادی و امنیتی ایران، نامطلوب بودن فضای کسب و کار، تحریم‌های اقتصادی، مسائل و مشکلات جهانی و ناکارآمدی سیستم بانکی. یکی از اجزای مهم هزینه ملی، سرمایه‌گذاری است. بی‌شک بدون رشد متناسب سرمایه‌گذاری، تولید و اشتغال در کشور نمی‌تواند به صورت پایداری رشد کند. محدودیت منابع و مسئله کمیابی یکی از عمده‌ترین مسائلی است که بیشتر کشورها به خصوص کشورهای در حال توسعه با آن دست به گریبان هستند و اتخاذ تصمیم در مورد نحوه تخصیص منابع کمیاب بین کالاهای مصرفی و سرمایه‌ای از جمله مهمترین تصمیم‌گیری‌ها می‌باشد. که اثر مستقیمی بر رشد و توسعه اقتصادی کشور دارد. به هر حال تصمیم برای سرمایه‌گذاری در یک نظام اقتصادی، موضوعی پیچیده است و مطالعات نظری و آماری نیز پیچیدگی آن را تأیید می‌کنند. با عنایت به اهمیت سرمایه‌گذاری در اقتصاد و تأثیر آن بر متغیرهای کلان اقتصادی از جمله تولید و اشتغال، در اقتصاد ایران تحولات سهم سرمایه‌گذاری حقیقی در تولید ناخالص داخلی نشان می‌دهد که روند این متغیر در سال‌های پس از افزایش قیمت نفت رو به فزونی نهاده و پس از آن کاهش یافته است و سپس بعد از سال ۱۳۶۷ افزایش را نشان می‌دهد. برای ریشه‌یابی این پدیده، کارشناسان اقتصادی کشور، مباحث متعددی را مطرح کرده‌اند. چنین پیداست که استفاده از یک چارچوب نظری و آزمون آن از طریق روش‌های نوین اقتصادسنجی، می‌تواند رهنمودهای ارزنده‌ای را در تحلیل‌های بلندمدت و کوتاه‌مدت سرمایه‌گذاری در کشور ارائه نماید. قبل از بحث در مورد توابع سرمایه‌گذاری بهتر است که مبانی نظری

سرمایه گذاری را در ادبیات مدنظر قرار دهیم. چندین نظریه برای تبیین رفتار سرمایه گذاری وجود دارد، از جمله آن‌ها می توان به: نظریه کلاسیک‌ها، کینزین‌ها، شتاب، نقدینگی، سود مورد انتظار، و نیز نظریه نئوکلاسیک‌ها اشاره کرد.

بر همین اساس، هدف اصلی مقاله حاضر، بررسی چگونگی تأثیرگذاری سیاست‌ها و اقدامات دولت در رابطه با جلب اعتماد و ایجاد احساس امنیت در سرمایه گذاران شهرستان مراغه در استان آذربایجان شرقی است. به طوری که پس از بیان مقدمه، مسئله و مرور مختصر ادبیات تحقیق، روش تحقیق و سپس بحث و نتیجه‌گیری آورده شده است. سوالات و فرضیات پژوهش به صورت زیر است.

۲- سوالات تحقیق

- ۱- آیا اطلاع رسانی از سوی دولت به سرمایه‌گذاران، در وضعیت مطلوبی قرار دارد؟
- ۲- آیا مراجعین، مسئولین را در قبال حل مشکلات و مسائل خود پاسخگو می‌دانند؟
- ۳- آیا مسئولیت‌پذیری مسئولین دولتی از دیدگاه ارباب رجوع در وضعیت مناسبی قرار دارد؟
- ۴- آیا عملکرد دولت از دیدگاه پاسخ دهنده‌گان وضعیت مناسبی دارد؟
- ۵- آیا تضمین و ضمانت دهی دولت به سرمایه‌گذاران از دیدگاه ارباب رجوع و سرمایه‌گذاران در حد مناسبی قرار دارد؟

۳- فرضیات تحقیق

- ۱- اطلاع رسانی به سرمایه گذاران، با اعتماد و احساس امنیت سرمایه گذاران نسبت به سرمایه‌گذاری، رابطه مستقیم دارد.
  - ۲- پاسخگویی عمومی به سرمایه گذاران، با اعتماد و احساس امنیت سرمایه گذاران نسبت به سرمایه‌گذاری، رابطه مستقیم دارد.
  - ۳- مسئولیت‌پذیری دولت در قبال سرمایه گذاران، با اعتماد و احساس امنیت سرمایه گذاران نسبت به سرمایه‌گذاری، رابطه مستقیم دارد.
  - ۴- عملکرد دولت در قبال سرمایه گذاران، با اعتماد و احساس امنیت سرمایه گذاران نسبت به سرمایه‌گذاری، رابطه مستقیم دارد.
  - ۵- ضمانت دولت در قبال سرمایه گذاران، با اعتماد و احساس امنیت سرمایه گذاران، نسبت به سرمایه‌گذاری، رابطه مستقیم دارد.
- در بخش بحث و نتیجه‌گیری هر کدام از فرضیات مورد بررسی قرار گرفته و به سوالات نیز پاسخ داده شده است.

۴- مفاهیم سرمایه‌گذاری و اعتماد

۴-۱- سرمایه‌گذاری

از دیدگاه کلی، سرمایه‌گذاری به معنای مصرف پول‌های در دسترس برای دستیابی به پول‌هایی بیشتر در آینده است. به عبارت دیگر سرمایه‌گذاری یعنی به تعویق انداختن مصرف فعلی برای دستیابی به امکان مصرف بیشتر در آینده. (Sharp & et al, 1995). در سرمایه‌گذاری دو ویژگی متفاوت و مهم وجود دارد که عبارتند از زمان و ریسک. اهمیت دو موضوع یاد شده به این علت است که در سرمایه‌گذاری صرف پول در زمان حال صورت می‌گیرد و مقدار آن معین می‌باشد، در حالی که پاداش حاصل از آن در آینده به دست می‌آید و معمولاً با عدم اطمینان همراه است. در بعضی مواقع، ویژگی زمان غالب می‌گردد (مانند اوراق قرضه دولتی) و در بعضی مواقع ریسک از نظر اهمیت مقدم می‌باشد (مانند برگه اختیار خرید سهام عادی) و در مواقع دیگر هر دو دارای اهمیت هستند (مانند سهام عادی).

۴-۲- انواع سرمایه‌گذاری

سرمایه‌گذاری‌ها به دو شکل عمده واقعی و مالی تقسیم می‌شوند. سرمایه‌گذاری‌های واقعی، نوعی سرمایه‌گذاری است که فرد با فدا کردن ارزشی در زمان حاضر، نوعی دارایی واقعی به دست می‌آورد. خرید ملک یا آپارتمان نمونه‌ای از این سرمایه‌گذاری است. در سرمایه‌گذاری مالی، فرد در ازای فدا کردن ارزش حاضر، نوعی دارایی مالی که نتیجه آن معمولاً جریانی از وجوه نقد است به دست می‌آورد (عبدالله‌زاده، ۱۳۸۱).

در اقتصادهای سنتی اکثر سرمایه‌گذاری‌ها از نوع واقعی بوده‌اند، اما در اقتصاد پیشرفته عمده سرمایه‌گذاری‌ها بر روی دارایی‌های متمرکز صورت می‌گیرد و توسعه مؤسسات سرمایه‌گذاری مالی راه را برای سرمایه‌گذاری واقعی امکان‌پذیرتر می‌کند. در واقع این دو شکل سرمایه‌گذاری نه تنها در مقابل یکدیگر نیستند، بلکه مکمل هم نیز می‌باشند (Haugen, 1990).

۴-۳- محیط سرمایه‌گذاری

محیط سرمایه‌گذاری دربرگیرنده انواع اوراق بهادار قابل معامله می‌باشد و از طرف دیگر، وقتی صحبت از محیط سرمایه‌گذاری می‌شود، باید مکان و چگونگی خرید و فروش اوراق بهادار را نیز مدنظر قرار دهیم. به‌طور کلی، می‌توان اجزای محیط سرمایه‌گذاری را به سه دسته تقسیم کرد:

۱- اوراق بهادار یا دارایی‌های مالی ۲- بازارهای اوراق بهادار یا بازارهای مالی ۳- واسطه‌ها یا مؤسسات مالی

۴- فرآیند سرمایه‌گذاری

در فرآیند سرمایه گذاری به چگونگی تصمیم گیری سرمایه گذار در اوراق بهادار قابل معامله و میزان سرمایه گذاری در هر کدام از انواع اوراق و زمان انجام سرمایه گذاری پرداخته می شود. رویه ای شامل مراحل زیر برای تصمیم گیری در این باره به عنوان اساس فرآیند سرمایه گذاری مطرح می باشد:

۱-۴-۴- خط مشی سرمایه گذاری

در این مرحله به تعیین اهداف و میزان ثروت قابل سرمایه گذاری و شناسایی گونه های بالقوه دارایی های مالی به منظور قرار دادن در سبد سرمایه گذاری پرداخته می شود. اهداف سرمایه گذاری را باید بر اساس ریسک و بازده بیان کرد و شناسایی دارایی های مالی تشکیل دهنده سبد را باید براساس اهداف سرمایه گذاری و میزان ثروت قابل سرمایه گذاری و ملاحظات مالی سرمایه گذار صورت داد (Sharp & et al).

۲-۴-۴- تجزیه و تحلیل اوراق بهادار

در ساده ترین شکل این نوع تجزیه و تحلیل، به مطالعه قیمت های بازار اوراق بهادار در جهت پیش بینی تغییرات آتی پرداخته می شود. در این روش به منظور شناسایی روندها و الگوهای تکراری موجود در تغییرات گذشته قیمت اوراق بهادار، به مطالعه قیمت های گذشته آنها پرداخته و مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرند. تهیه الگوی تغییرات قیمت اوراق بهادار براساس تغییرات گذشته با این فرض صورت می گیرد که روندها و الگوهای گذشته در آینده نیز تکرار خواهد شد و بر این اساس، تحلیلگران اوراق بهادار امیدوار به پیش بینی دقیق تغییرات آتی قیمت اوراق می باشد (Francis, 1976).

۳-۴-۴- تهیه سبد سرمایه گذاری

گام سوم در فرآیند سرمایه گذاری شامل شناسایی و تعیین دارایی های مورد نظر برای سرمایه گذاری و یافتن نسبت سرمایه اختصاص یافته از ثروت سرمایه گذار به هر کدام از دارایی های منتخب می باشد. در این مرحله، سرمایه گذاران با توجه به نتایج مراحل قبلی به استفاده از موارد زیر در تهیه سبد مورد نظر می پردازند:

۱- تجزیه و تحلیل اوراق بهادار به صورت فردی و پیش بینی تغییرات قیمت هر کدام از آنها .

۲- پیش بینی تغییرات کلی قیمت سهام عادی و ارتباط آنها با اوراق بهادار با درآمد ثابت .

۳- تهیه سبدهای که با یک سطح معین در بازده دارای حداقل ریسک باشد. در واقع سرمایه گذاران با توجه به برآورد میزان ریسک و بازده هر یک از اوراق بهادار، از طریق تجزیه و تحلیل فردی آنها و رابطه بین نرخ های بازدهی، می توانند به مجموعه ای دست یابند که در ازای میزان معینی از ریسک دارای بالاترین نرخ بازده می باشد.

۵- اعتماد

مفهوم اعتماد از جمله مفاهیمی است که از سوی صاحب نظران رشته های علمی مختلف، مورد توجه و بررسی قرار گرفته است. به رغم تأکید همه صاحب نظران بر اهمیت اعتماد، هنوز تعریفی مورد قبول همگان، از این واژه ارائه نشده است. در این راستا روانشناسان شخصیت، به طور سنتی، به اعتماد به عنوان یک اعتقاد و یا انتظار و یا

احساسی که ریشه در شخصیت آدمی و یا ظرفیت روانی اولیه فرد دارد، نگاه می‌کنند (Rooter, 1967). روانشناسان اجتماعی از طریق تأکید بر عوامل زمینه‌ای که ممکن است باعث افزایش و یا کاهش اعتماد شود، اعتماد را به عنوان انتظار افراد از رفتار دیگران در حین تعاملات اجتماعی تعریف می‌کنند (Lewicki & Bunker, 1995).

۶- ضرورت انجام تحقیق

با توجه به نقش مهم سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در سرعت دادن به اصلاحات و رشد اقتصادی، ضرورت دارد کشورهای در حال توسعه علی‌الخصوص ایران، به مطالعه و تحقیقات گسترده در این زمینه بپردازند. رشد و پیشرفت اقتصادی لزوم سرمایه‌گذاری همه‌جانبه را می‌طلبد. اگر در کشوری میزان جذب سرمایه و هدایت منابع مالی به درستی صورت نگیرد، رشد اقتصادی کند یا متوقف خواهد شد. و نتیجه این امر کاهش اشتغال، کاهش تولید، کاهش صادرات و بطور کلی سطح رفاه عمومی جامعه است. اما نکته حائز اهمیت اینست که پاسخ این سوال را به درستی بیابیم که سرمایه‌گذاری پایدار کی محقق خواهد شد؟ یا عبارتی اصلی‌ترین شروط جذب سرمایه چیست؟ با جمیع بررسی‌ها میتوان گفت سرمایه‌گذاری پایدار در صورتی محقق خواهد شد که محیط مناسب و امنیت لازم برای آن فراهم باشد. به طوری که صاحبان سرمایه از با اطمینان و آسودگی خیال راغب به مشارکت در طرح‌ها و پروژه‌های اقتصادی باشند. با توجه به مزایایی سرمایه‌گذاری خارجی در کشور میزبان (در اینجا مراد ایران است) مانند انتقال تکنولوژی، ایجاد اشتغال، توسعه صادرات و ...، فلذا ضرورت مطالعه بسترهای اقتصاد ساز و جاذب سرمایه امری اجتناب‌ناپذیر و حتمی است. مطالعه سرمایه‌گذاری به دلیل نقش دوگانه‌ای که در اقتصاد ایفا می‌کند حائز اهمیت است؛ از یک سو بخش بزرگی از مخارج کل را شامل می‌شود و بدین سبب تغییر آن، اثر قابل توجهی بر تقاضای می‌گذارد و از سوی دیگر، نقش مهمی بر عرضه و تولید دارد؛ زیرا سرمایه‌گذاری بیانگر افزایش موجودی سرمایه است. سازمان صنعت، معدن و تجارت به عنوان اصلی‌ترین متولی جلب سرمایه‌گذاری‌ها می‌تواند با عملکرد مثبت خود و اعتماد سازی و روان سازی، توانایی خود را در جذب صاحبان صنایع چندین برابر کند.

۷- پیشینه پژوهش

تاکنون پژوهش‌هایی درباره سرمایه‌گذاری و مسائل مرتبط با آن در داخل و خارج انجام شده که در اینجا صرفاً به برخی از پژوهش‌های داخلی و خارجی انجام شده درباره این موضوع می‌پردازیم:

۱-۷- پژوهش‌های داخلی

حسینی (۱۳۷۹)، به بررسی تأثیر مخارج دولت بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ایران پرداخته است. این

مطالعه که با استفاده از داده‌های سالیانه ۷۶-۱۳۴۷ انجام شده است، نشان می‌دهد که مخارج عمرانی دولت در بلندمدت و کوتاه مدت، عوامل مؤثری بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی بوده، اما تأثیر مخارج جاری دولت بر سرمایه‌گذاری، چندان آشکار نیست.

کشاورزیان (۱۳۸۱) در مقاله‌ای به تخمین تابع سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در صنعت ایران پرداخته است. این تحقیق دوره زمانی ۷۷-۱۳۵۰ را در بر گرفته و به روش هم‌انباشتگی انجام شده است. نتایج نشان می‌دهد که متغیرهای ارزش افزوده بخش صنعت و تسهیلات اعطایی به این بخش، اثر مثبت و وقوع انقلاب و سرمایه‌گذاری دولتی، اثر منفی بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در صنعت ایران دارند.

گسگری و همکاران (۱۳۸۴)، اثر شوک نفتی بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ایران را طی سال‌های ۱۳۸۱-۱۳۳۸ مورد مطالعه قرار داده‌اند. نتایج بررسی‌های تجربی نشان می‌دهد که هر گاه شوک نفتی به صورت افزایش بیش از ۲۵ درصدی درآمدهای ارزی حاصل از فروش نفت تعریف شود (شوک نفتی مثبت)، اثر آن مثبت و هر گاه به صورت کاهش بیش از ۲۵ درصدی درآمدهای ارزی حاصل از فروش نفت تعریف شود (شوک نفتی منفی) اثر منفی بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی دارد. به عبارت دیگر، شوک‌های نفتی تأثیر متفاوتی بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی دارند.

کازرونی و دولتی (۱۳۸۶)، به بررسی ارتباط نااطمینانی نرخ ارز حقیقی و سرمایه‌گذاری می‌پردازند. در این مطالعه، شاخص نااطمینانی نرخ ارز از طریق مدل (GARCH 1,1) برآورد می‌گردد. نتایج تخمین مدل مورد مطالعه، حاکی از منفی بودن اثر نااطمینانی نرخ ارز واقعی بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در کوتاه مدت و بلندمدت است. همچنین بررسی اثر سایر متغیرهای وارد شده در مدل نشان می‌دهد که تولید ناخالص داخلی و واردات کالاهای سرمایه‌ای، اثر مثبت و معنی‌دار و نرخ ارز واقعی و سرمایه‌گذاری بخش دولتی، اثر منفی و معنی‌داری بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی داشته است.

پژویان و خسروی (۱۳۹۱)، تأثیر تورم بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ایران طی دوره ۱۳۸۹-۱۳۵۳ را مورد مطالعه قرار داده‌اند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری بخش دولتی، تورم، مالیات بر شرکت‌ها و نرخ بهره، رابطه منفی با سرمایه‌گذاری بخش خصوصی داشته، اما تسهیلات، سیاست‌های تعدیل و صندوق ذخیره ارزی، تأثیر مثبت بر روی سرمایه‌گذاری خصوصی داشته‌اند.

۲-۷- پژوهش‌های خارجی

فوجی و همکاران (۲۰۱۳)، در مقاله‌ای به بررسی اثر سرمایه‌گذاری بخش عمومی (دولتی) بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی ایالات متحده آمریکا طی دوره ۲۰۱۰-۱۹۷۰۰ پرداخته‌اند. آنها در مطالعه خود بیان می‌کنند که

سرمایه‌گذاری بخش عمومی، هم در مدل نئوکلاسیکی و هم در مدل کینزی، سرمایه‌گذاری بخش خصوصی را کاهش می‌دهد. نتایج نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری عمومی می‌تواند اثرات مختلف، اعم از کیفی و کمی، در بخش‌های مختلف داشته باشد. این بدین معنی است که سرمایه‌گذاری عمومی می‌تواند در بخش‌هایی، مزایای مختلف به ارمغان بیاورد. در حالی که می‌تواند در برخی بخش‌ها، اثراتی بدتر از تخصیص نامناسب منابع در پی داشته باشد.

احمد و قیوم (۲۰۰۸)، در مطالعه‌ای به اثر مخارج دولت و نااطمینانی اقتصاد کلان بر سرمایه‌گذاری خصوصی در بخش خدمات پاکستان طی دوره ۲۰۰۵-۱۹۷۲۲ پرداخته‌اند. نتایج تابع سرمایه‌گذاری کوتاه مدت پویا نشان می‌دهد که افزایش در مخارج جاری دولت و نرخ بهره، سرمایه‌گذاری خصوصی را تحریک می‌کند و به طور مشابه، ناپایداری در بخش کلان و نااطمینانی، اثر منفی بر سرمایه‌گذاری خصوصی دارند.

لوطفی و راندل (۲۰۰۵)، با بهره‌گیری از داده‌های تابلویی طی دوره ۱۹۹۷-۱۹۹۰ به بررسی اثرات سرمایه‌گذاری دولتی بر سرمایه‌گذاری خصوصی در کشورهای در حال توسعه پرداخته‌اند. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که در کشورهای در حال توسعه، سرمایه‌گذاری دولتی به عنوان مکمل سرمایه‌گذاری خصوصی عمل کرده و با افزایش ده درصدی سرمایه‌گذاری دولتی، سرمایه‌گذاری بخش خصوصی به اندازه ۲ درصد افزایش یافته است. اما نتایج تحقیق برای کشورهای توسعه یافته نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری دولتی اثر جایگزینی بر سرمایه‌گذاری خصوصی داشته است.

هلن پویرسون (۱۹۸۸)، در مقاله‌ای با عنوان امنیت اقتصادی، سرمایه‌گذاری خصوصی و رشد کشورهای در حال توسعه در یک مطالعه گسترده که شامل ۵۳ کشور توسعه‌یافته می‌شود، نتیجه می‌گیرد که سرمایه‌گذاری خصوصی به شدت تحت تأثیر ریسک سلب مالکیت، درجه آزادی شهروندی و بروکراسی قرار داشته و رشد اقتصادی نیز متأثر از ریسک سلب مالکیت و تروریسم سیاسی در کوتاه مدت و فساد و عدم پایداری به قراردادهای بلند مدت است. وی سپس با در نظر گرفتن متغیرهای نهادی غیراقتصادی هم چون ثبات رهبری سیاسی، خطر بروز جنگ داخلی، چگونگی دیوان‌سالاری، بی‌اعتنایی به قراردادهای به وسیله دولت و خطر سلب مالکیت، که حاصل جمع آن‌ها را شاخص امنیت اقتصادی نامید، نقش تعیین‌کننده متغیرهای غیراقتصادی را در عملکرد سرمایه‌گذاری و رشد اقتصادی نشان داده است.

۸- روش تحقیق

پژوهش حاضر از نظر هدف، توصیفی است چون روابط بین متغیرها را در شرایط واقعی بررسی می‌کنیم، این پژوهش از نظر نحوه گردآوری داده‌ها، میدانی است. در نتیجه پژوهش حاضر از نوع توصیفی-میدانی است. جامعه آماری این تحقیق مراجعه‌کنندگان (ارباب رجوع) به سازمان صنعت، معدن و تجارت شهرستان مراغه

می‌باشد. قلمرو موضوعی تحقیق حاضر بررسی عوامل موثر بر جذب سرمایه گذاری خارجی در صنایع مراغه و قلمرو مکانی پژوهش حاضر، سازمان صنعت، معدن و تجارت مراغه می باشد. شهر مراغه یکی از قدیمی ترین شهرهای ایران است. این شهر در کنار رودخانه صافی چای واقع شده است و از شمال به کوه‌های قشلاق و آشان و از جنوب به باغات و رجوی، از شرق به باغات و مزارع، از غرب به کوه رصد محدود می‌گردد. این شهر در ۳۷ درجه و ۲۳ دقیقه عرض شمالی و ۴۶ درجه و ۱۶ دقیقه طول شرقی واقع شده است و ارتفاع آن از سطح دریا حدود ۱۳۹۰ متر می‌باشد.

در این پژوهش، برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه استفاده شده است. ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده که برای یک نمونه ۳۰ تایی از افراد جامعه ۹۱ درصد بدست آمد که حاکی از پایایی پرسشنامه مورد استفاده است. به منظور حصول اطمینان، روایی پرسشنامه نیز طبق نظر کارشناسان و متخصصین امر مورد بررسی قرار گرفته و پس از اصلاحات لازم مورد پذیرش قرار گرفته است. محدوده زمانی تحقیق حاضر ۳ ماه می باشد که از تیر سال ۱۳۹۵ شروع و تا پایان شهریور ۱۳۹۵ خاتمه می یابد. در تحقیق حاضر به خاطر نامشخص بودن تعداد جامعه آماری از فرمول زیر برای بدست آوردن حجم نمونه استفاده شده است که بر اساس تعیین حجم نمونه کوکران، تعداد ۲۶۷ نفر برای مطالعه برآورد گردید.

$$p=0/5$$

$$q=0/5$$

$$f=0/06$$

$$t=1/96$$

$$N=200$$

$$\frac{Z_{\alpha/2}^2}{\epsilon^2} \times (P \cdot q) = \frac{1096^2}{0/06^2} \times (0/5 \times 0/5) = \frac{3/84}{0/0036} \times 0/25 \cong 267$$

که در آن توزیع p یعنی نسبت یک صفت در جامعه شکل نرمال (یا تقریباً نرمال) دارد و به جای شاخص انحراف استاندارد جامعه واریانس نسبتی از جامعه که دارای ویژگی مورد نظر باشد، یعنی مقدار pq قرار می گیرد، استفاده شده است. با توجه به عدم اطلاعات در مورد ویژگیهای موجود در گروه نمونه درصد بیشینه یعنی مقادیر ۰/۵ برای بود و نبود ویژگی و صفت مورد اندازه گیری لحاظ شده است. برای بررسی وضعیت متغیرها از آزمون مقایسه میانگین یک جامعه (ANOVA) و برای بررسی ارتباط بین متغیرها از ضریب همبستگی پیرسون در نرم افزار SPSS نسخه ۲۱ استفاده شده است.

۱-۸- آزمون مقایسه میانگین یک جامعه

در این آزمون، میانگین یک جامعه با یک مقدار ثابت مقایسه می‌شود. فرض صفر و فرض مقابل به صورت زیر تعریف می‌شود:

فرض صفر (H_0): میانگین جامعه کوچکتر و مساوی مقدار آزمون است.

فرض مقابل (H_1): میانگین جامعه بزرگتر از مقدار آزمون است.

این آزمون، برای آزمون فرضیه‌های توصیفی استفاده می‌شود. برای نمونه چنانچه سطح معنی‌داری کم تر از سطح خطا باشد، فرض صفر رد می‌شود. برای دریافتن این موضوع که میانگین جامعه بالاتر از مقدار آزمون شده و یا پایین تر از آن است، باید به حد بالا و حد پایین موجود در خروجی نرم افزار توجه نمود. در این آزمون، چنانچه حد بالا و حد پایین هر دو مثبت باشند، بدین معنی است که میانگین جامعه در مورد آن متغیر بیش تر از مقدار مورد آزمون می باشد. همچنین چنانچه اولی مثبت و دومی منفی باشد، میانگین جامعه تقریباً مقدار آزمون است. همچنین منفی بودن این دو مقدار، بدین معنی است که میانگین متغیر مورد نظر در جامعه کم تر از مقدار آزمون است.

۲-۸- ضریب همبستگی پیرسون (r)

ضریب همبستگی پیرسون که به نام‌های ضریب همبستگی گشتاوری و یا ضریب همبستگی مرتبه صفر نیز نامیده می‌شود، توسط کارل پیرسون معرفی شده است. روش محاسباتی برای محاسبه این ضریب بین دو متغیر X و Y با تعداد n نمونه تعریف به صورت زیر است:

$$r = \frac{n(\sum xy) - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{[n(\sum x^2) - (\sum x)^2][n(\sum y^2) - (\sum y)^2]}}$$

۹- نتایج و بحث

۹-۱- آزمون T برای مقایسه میانگین یک جامعه

در این حالت برای بررسی وضعیت هر یک از متغیرها از آزمون T برای مقایسه میانگین یک جامعه استفاده شده است. بطوریکه در این آزمون اگر سطح معنی‌داری کوچکتر از ۰/۰۵ باشد، بیانگر وجود تفاوت معنی‌دار بین

مقدار متغیر با مقدار میانگین یا متوسط بوده و بر این اساس فرض H_0 مبنی بر برابری مقدار متغیر و مقدار میانگین رد می‌شود. اما اگر مقدار سطح معنی‌داری بزرگتر از ۰/۰۵ باشد حاکی از نبود تفاوت معنی‌دار بین مقدار متغیر و مقدار میانگین است که این معادل قبول فرض H_0 مبنی بر برابری مقدار میانگین و مقدار متغیر است. حال اگر فرض H_0 رد شود و مقادیر حد بالا و پایین هر دو منفی باشد، به این معنی است که وضعیت نامطلوبی قرار دارد و اگر هر دو حد بالا و پایین مثبت باشد بیانگر وضعیت مطلوب متغیر است. اگر سطح معنی‌داری بزرگتر از ۰/۰۵ باشد و حد بالا مثبت و حد پایین منفی باشد یا برعکس، بیانگر آن است که در کل وضعیت متغیر در سطح متوسطی قرار دارد.

همانطور که در جدول مشخص است، سطح معنی‌داری برای متغیر عملکرد دولت کمتر از ۰/۰۵ بوده و بیانگر وجود تفاوت معنی‌دار بین متغیر و مقدار میانگین است. حال چون هر دوی حدود بالا و پایین منفی هستند نشان دهنده وضعیت نامطلوب عملکرد دولت از دیدگاه ارباب رجوع است. برای متغیر اطلاع‌رسانی هم سطح معنی‌داری کوچکتر از ۰/۰۵ است و نشان می‌دهد که تفاوت معنی‌داری بین این متغیر و مقدار میانگین آن وجود دارد. اما از آنجاکه مقدار هر دوی حدهای بالا و پایین مثبت هستند، نشان دهنده وضعیت مطلوب اطلاع‌رسانی از سوی دولت از دیدگاه ارباب رجوع است. همانطور که از جدول پیداست متغیر پاسخگویی هم وضعیتی شبیه متغیر عملکرد داشته و نامطلوب می‌باشد. برای متغیرهای ضمانت و مسئولیت‌پذیری مقدار معنی‌داری بزرگتر از سطح آلفای ۰/۰۵ بوده و نشان دهنده آن است که بین مقدار میانگین و مقدار بدست‌آمده این دو متغیر تفاوت معنی‌داری وجود ندارد و حاکی از آن است که این متغیرها دارای وضعیت متوسطی از دیدگاه پاسخ دهنده‌گان می‌باشند.

جدول ۱- نتایج آزمون مقایسه میانگین جهت بررسی وضعیت متغیرها

متغیر حدود و sig	عملکرد	اطلاع رسانی	پاسخگویی	ضمانت دولت	مسئولیت‌پذیری
حد بالا	-۰/۱۶	۰/۲۳	-۰/۱۱	۰/۱۶	۰/۱۴
حد پایین	-۰/۵۶	۰/۰۸	-۰/۴۴	-۰/۱۹	-۰/۱۳
Sig(سطح معناداری)	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۷۲	۰/۶۹

مأخذ: محاسبات نوسنده‌گان

۹-۲- ضریب همبستگی پیرسون

در این قسمت برای بررسی رابطه بین متغیرها با اعتماد و احساس امنیت سرمایه‌گذاران، از ضریب همبستگی

پیرسون بهره گرفته شده است.

۹-۲-۱- رابطه بین اطلاع‌رسانی دولت و اعتماد سرمایه‌گذاران

همان طور که در جدول پیداست، سطح معنی‌داری کوچکتر از ۰/۰۵ بوده و بیانگر وجود رابطه بین این دو متغیر است. از آنجا که علامت مقدار ضریب همبستگی مثبت است رابطه مستقیم می‌باشد. به عبارت دیگر با افزایش و بهبود اطلاع‌رسانی از سوی دولت اعتماد و احساس امنیت سرمایه‌گذاران نیز افزایش می‌یابد و بر عکس.

جدول ۲- محاسبه ضریب همبستگی بین اطلاع‌رسانی و اعتماد

متغیرها	مقدار ضریب همبستگی	سطح معنی‌داری (sig)
اطلاع‌رسان ی	۰/۵۱۹	۰/۰۰

مأخذ: محاسبات نویسنده‌گان

۹-۲-۲- رابطه بین پاسخگویی دولت و اعتماد سرمایه‌گذاران

همان طور که در جدول زیر پیداست، سطح معنی‌داری کوچکتر از ۰/۰۵ بوده و بیانگر وجود رابطه معنی‌دار بین این دو متغیر است. از آنجا که علامت مقدار ضریب همبستگی مثبت است رابطه به صورت مستقیم می‌باشد. به عبارت دیگر با افزایش و بهبود پاسخگویی از سوی دولت اعتماد و احساس امنیت سرمایه‌گذاران نیز افزایش می‌یابد و بر عکس.

جدول ۳- محاسبه ضریب همبستگی بین پاسخگویی و اعتماد

متغیرها	مقدار ضریب همبستگی	سطح معنی‌داری (sig)
پاسخگویی	۰/۴۰۱	۰/۰۰

مأخذ: محاسبات نویسنده‌گان

۹-۲-۳- رابطه بین مسئولیت‌پذیری دولت و اعتماد سرمایه‌گذاران

می‌بینیم که در جدول زیر سطح معنی‌داری کوچکتر از ۰/۰۵ بوده و بیانگر وجود رابطه معنی‌دار بین این دو متغیر است. مثبت بودن علامت ضریب همبستگی نشان دهنده‌ی وجود رابطه مستقیم بین دو متغیر است. به عبارت دیگر با افزایش سطح مسئولیت‌پذیری از سوی دولت، اعتماد و احساس امنیت سرمایه‌گذاران نیز افزایش می‌یابد و بر عکس.

جدول ۴- محاسبه ضریب همبستگی بین مسئولیت‌پذیری و اعتماد

متغیرها	مقدار ضریب همبستگی	سطح معنی‌داری (sig)
مسئولیت‌پذیر	۰/۴۱۱	۰/۰۰

			ی
--	--	--	---

مأخذ: محاسبات نویسنده گان

۹-۲-۴- رابطه بین عملکرد دولت و اعتماد سرمایه گذاران

می بینیم که در جدول زیر سطح معنی داری کوچکتر از ۰/۰۵ بوده و بیانگر وجود رابطه معنی دار بین این دو متغیر است. مثبت بودن علامت ضریب همبستگی نشان دهنده وجود رابطه مستقیم بین دو متغیر است. به عبارت دیگر با افزایش سطح عملکرد دولت، اعتماد و احساس امنیت سرمایه گذاران نیز افزایش می یابد و بر عکس.

جدول ۵- محاسبه ضریب همبستگی بین عملکرد و اعتماد

متغیرها	مقدار ضریب همبستگی	سطح معنی داری (sig)
عملکرد	۰/۵۵۵	۰/۰۰

مأخذ: محاسبات نویسنده گان

۹-۲-۵- رابطه بین ضمانت دولت و اعتماد سرمایه گذاران

می بینیم که در جدول زیر سطح معنی داری کوچکتر از ۰/۰۵ بوده و بیانگر وجود رابطه معنی دار بین این دو متغیر است. مثبت بودن علامت ضریب همبستگی نشان دهنده وجود رابطه مستقیم بین دو متغیر است. به عبارت دیگر با افزایش ضمانت دولت، اعتماد و احساس امنیت سرمایه گذاران نیز افزایش می یابد و بر عکس.

متغیرها	مقدار ضریب همبستگی	سطح معنی داری (sig)
ضمانت	۰/۶۰۱	۰/۰۰

۱۰- نتیجه گیری

با توجه به نتایج بدست آمده از آزمون مقایسه میانگین، مشخص شد که بجز متغیر اطلاع رسانی و تا حدودی مسئولیت پذیری، سایر متغیرها (عملکرد دولت، پاسخگویی دولت، ضمانت دولت) وضعیت مناسبی را نداشته و بایستی برای بهبود آن ها از سوی دولت و کارکنان ذیربط تمهیداتی اندیشیده شود. با توجه به نتایج بدست آمده از آزمون همبستگی پیرسون نیز استنباط می شود که بین همه متغیرها با اعتماد و احساس امنیت سرمایه گذاران نسبت به دولت رابطه مستقیم وجود دارد. به عبارتی دیگر با افزایش هر کدام از متغیرها یعنی عملکرد دولت، پاسخگویی دولت، ضمانت دولت، اطلاع رسانی دولت و مسئولیت پذیری دولت، احساس امنیت سرمایه گذاران نسبت به دولت و در نتیجه میزان سرمایه گذاری افزایش می یابد. حال با توجه به پتانسیل های موجود در شهرستان مراغه و حتی استان در بخش های مختلف صنایع معدنی، صنایع کشاورزی و باغبانی، صنعت گردشگری با وجود جاذبه های طبیعی، توجه مداوم به سرمایه گذاری و خصوصا جذب سرمایه ها در بخش خصوصی بیش از پیش مهم جلوه می کند. حصول این مهم جز با همکاری و همراهی دولت و ایجاد بستر لازم برای جذب و ورود سرمایه ی بخش

خصوصی انجام نمی‌پذیرد. لذا بهبود متغیرهای همچون عملکرد، اطلاع‌رسانی، پاسخگویی، ضمانت و مسئولیت‌پذیری از سوی دولت و کارکنان مربوطه، می‌تواند راه را برای ورود سرمایه‌گذاران بخش خصوصی هموار سازد. با توجه به نتایج بدست آمده مبنی بر وضعیت نامناسب متغیرها و همچنین رابطه مستقیم آن‌ها با اعتماد و احساس امنیت سرمایه‌گذاران، پیشنهاد می‌شود تا حد امکان وضعیت پاسخگویی در سازمان‌های دولتی و عمومی کشور بهبود یافته و بهتر شود تا سطح اعتماد عمومی فزونی یابد. اجرای ضابطه‌مند، صداقت در کار، اجرای شفاف و روشن قانون، برخورد مناسب و یکسان با ارباب رجوع، اطلاع‌رسانی مناسب و به موقع و ... از جمله عواملی است که می‌تواند در بهبود سرمایه‌گذاری خصوصی و در نتیجه رشد و توسعه اقتصادی شهرستان و منطقه مثمر ثمر واقع شود. توجه کارکنان سازمان‌ها و ادارات دولتی و برگزاری کلاس‌های آموزشی جهت تقویت مهارت‌های اجتماعی و پاسخگویی نیز می‌تواند مفید باشد. همچنین انجام تحقیقات مشابه برای سایر پژوهشگران در دیگر شهرستان‌ها و مناطق کشور پیشنهاد می‌شود.

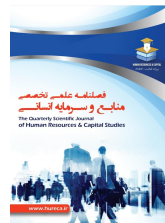
منابع

- ۱- جلابی، عبدالحمید و صمیمی، سپیده. (۱۳۹۳). بررسی موانع سرمایه‌گذاری بخش خصوصی ایران (در راستای سیاست‌های کلی ابلاغی نظام). فصلنامه سیاست‌های راهبردی و کالی / سال دوم، شماره هفتم، پاییز ۱۳۹۳. صص ۱۰۹-۸۹
- ۲- حجتی، محمود (۱۳۸۰). توسعه کشاورزی و امنیت سرمایه‌گذاری، فصلنامه اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال نهم، شماره ۳۳، صص ۱۴-۶
- ۳- دودانگی، محمد (۱۳۹۴). عوامل مؤثر بر جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در ایران. فصلنامه علمی پژوهشی پژوهش‌های رشد و توسعه اقتصادی، سال ۶، شماره ۲۳. صص ۱۴۷-۱۳۱
- ۴- کریمی، افشین (۱۳۸۷). آسیب‌شناسی بازار سرمایه در ایران و چالش‌های پیش‌رو. تهران، مؤسسه تحقیقاتی تدبیر اقتصاد، شماره ۱۶.
- ۵- کمیجانی، اکبر (۱۳۸۲). ارزیابی عملکرد سیاست خصوصی‌سازی در ایران (چاپ اول)، تهران: معاونت امور اقتصادی
- ۶- عبدالله زاده، فرهاد (۱۳۸۱). مدیریت سرمایه‌گذاری بورس اوراق بهادار، انتشارات نشر پردازش گران، چاپ اول، ۱۴۸، صص ۱۳۸۱-۱۵۲

7- Ahmad, Imtiaz and Qayyum, Abdul (2008), Effect of Government Spending and Macro-Economic Uncertainty on Private Investment in Services Sector: Evidence from Pakistan, *European Journal of Economics, Finance and Administrative Sciences*, MPRA Working Paper, ISSN 1450-2275 11

8- Francis, J.C. (1976). *Investment*. (2 nd Ed). New York: MacGraw – Hall Inc.

9-Fujii Takao, Hiraga Kazuki, Kozuka Masafumi (2013), Effects of public investment on sectoral

فصلنامه علمی منابع و سرمایه انسانی، دوره ۳، شماره ۱، بهار ۱۴۰۲
ISSN : 2783-3984

بررسی وضعیت جذب سرمایه گذار داخلی ...

کدمقاله: HRC-2303-1090

private investment: A factor augmented VAR approach, *Journal of the Japanese and International Economies*, Volume 27, Pages 35-47.

10- Green-Jeshua, Villanueva-Delano. (1991). Private Investment in Developing Countries, *IMF staff papers*, P: 33-58

11- Haugen, .R.A. (1990). Modern Investment theory. (2 nd Ed). New Jersey : Printic Hall Inc.

12- Lewicki R. J., Bunker B. B. (1995). Trust in relationships: a model of Trust development and decline. In conflict, cooperation, and Justice, ed. B. B. Bunker, J. Z. Rubin. San Francisco: JosseyBass

13- Lutfi Erdan, Randall G.Holcomb (2005), The effects of Public Investment on Private Investment in Developing Economics, *Public Finance Review*, Vol. 33, N.o 5, 575- 602

14- Rooter. J.B. (1967) «A new scale for the measurement of interpersonal trust», *Journal of personality* 35, 651-665.

15- Sharp, .w.f., & Aleander, .G.J., & Bailey, .J.V. (1995). Investment. New Jersey: printic – Hall Inc.